

KARI HÄKÄMIES VENÄLÄINEN SOPIMUS

– HENRIK HAMILO –

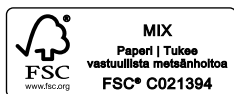

CRIME
TIME

Kari Häkämies

Venäläinen sopimus

**CRIME
TIME**

Ensimmäinen painos

Copyright © 2025 Kari Häkämies
CrimeTime-kirjat julkaisee Docendo
Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Kansi: Jarkko Lemetyinen | Katse design
Taitto: Noora Ohvo

ISBN 978-952-850-312-5
Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuusasioihin liittyvät tiedustelut:
tuotevastuu@docendo.fi

ROMAANIN HENKILÖT:

Henrik Hamilo, oikeustieteen tohtori, Supon päällikkö
Lotta Simula, toimittaja
David Hunt, Britannian entinen ulkomaankauppaministeri
Ivan Rostov, entinen henkivartija
Max Manzulo, venäläinen diplomaatti, Tukholma
Tom Morrison, MI6:n johtaja
Lauri Havas, Havas-yhtymän osakas
Kari Karjala, Havas-yhtymän osakas
Rainer Sarkki, Havas-yhtymän hallituksen puheenjohtaja
Kasper Stolt, Havas-yhtymän osakas
Mika Muukkonen, Havas-yhtymän osakas
Kalevi Kaunismäki, Havas-yhtymän osakas
Niina Havas-Sarkki, Lauri Havaksen edesmennyt tytär
Marjatta Havas, Lauri Havaksen puoliso
Arne Pettersson, Säpon päällikkö, Ruotsi
Reima Oikarinen, Suomen entinen ulkomaankauppaministeri
Patrik Hagman, keskusrikospoliisin päällikkö
Jouni Virtanen, suojelupoliisin ylitarkastaja
Sixten Rydman, suojelupoliisin ylitarkastaja
Heikki Onninen, suojelupoliisin läntisen alueen päällikkö

Madde Tapper, toimittaja
Kallu Soranen, eläkkeellä oleva toimittaja
Salla Lintunen, hotelli Marinan johtaja
Silja Ilves, hotelli Marinan vastaanottovirkailija
Kalervo Setälä, Smör-ravintolan tarjoilija
Sakari Sirola, varatuomari
Sally Beech, lähetystöneuvos, Britannia
Sam Cook, agentti, MI6
James Walker, agentti, MI6
Sergei Smirnov, vanki
Paul Wager, vanki
Martti Linnamo, oikeuskansleri
Juris Bulodis, mies Latvian passilla
Teodors Līcis, mies Latvian passilla

Marraskuu 2024

Toisen maailmansodan jälkeen Wienin kaupunki jaettiin neljän voittajavaltion kesken. Ylintä päätösvaltaa käytti liittoutuneiden valvontakomissio. Kaupungin legendarisimmasta kahvilasta Café Mozartista tuli eräänlainen kylmän sodan keskipiste. Amerikkalaiset, venäläiset ja brittiläiset vakoojat tapasivat tietolähteitään ja agenttejaan sen loistokkaiden kattokruunujen alla illasta toiseen.

Olin kahvilassa ensi kertaa. Minua jännitti, ei pienen pyöreän pöydän kattaus, pala Sacher-kakkua, tee ja lasi punaviiniä, vaan seurani. Vastapäätä istui Sir Tom Morrison, brittien tiedustelupalvelu MI6:n pääjohtaja.

En tiennyt, kuinka vanha Tom oli, enkä kehdannut sitä kysyä. Olin työskennellyt Suomen suojelupoliisin johtajana vuoden, ehtinyt tavata läntisen Euroopan tiedustelujohtajia muutaman kerran ja oppinut, että monissa maissa alan johtotehtävässä ei tunnettu eläkeikää samassa mielessä kuin Suomessa. Tomin täytyi olla jo yli seitsemänkymmentävuotias. Hän oli Etonin kasvatti ja puhui täydellisen yläluokkaista englantia. Hänellä oli tummanharmaat kiharat hiukset ja tukeva vatsanseutu, jonka Savile Row'lla

räätelöity kaksirivinen liituroitapuku kätkei kuitenkin oivalisesti.

Olin nuoren ikäni ja vasemmistolaisuuteni vuoksi kolkalleni todennäköisesti eräänlainen kummajainen. Monista eroavaisuuksista huolimatta tulimme keskenämme hyvin toimeen, ainoa vakava erimielisyyden aihe oli jalkapallo. Englannin valioliigajoukkueista Tom kannatti Chelseata, minun suosikkini oli Liverpool.

– Osaavatko suomalaiset juoda teetä? Tom kysyi ja virnisti.

– Eivät osaa. Me juomme kahvia, vastasin.

– Kahvi on brutaali juoma, Tom naurahti ja kohotti viinilasiansa hieman, mutta vain hieman.

Suomessa oli tapana kilautella maljoja. Hymyssä suin mietin, mitä kollegani olisi ajatellut moisesta sivistymättömyydestä.

– Olen huolissani Suomesta, Tom aloitti.

– Minä luulin, että Britanniaista, naurahdin.

– Toki myös kotimaastani, meidän ei olisi koskaan pitänyt erota EU:sta. Mutta paluu sinne ei tapahdu minun virkaurani aikana.

Olin englantilaisten jännitysromaanien ystävä. Niissä elämä ei ollut pelkkää ammunnan räiskettä ja vaarallisia takaa-ajokohtauksia. Päähenkilönä oli usein entinen vakoojajohtaja, joka eläköidyttyään harrasti vaimonsa kanssa puutarhanhoitoa maaseudun rauhassa. Kirjan juonessa hänet haluttiin vielä yhteen tehtävään. Tom olisi ulkoisesti sopinut dekkarin henkilöhahmoksi, käytännössä ei kuitenkaan. Minun oli vaikea nähdä hänet kitkemässä rikkaruohoja Sussexin takamailla. Hän viihtyi korkeasta iästään

huolimatta parhaiten vallan kammareissa.

– Tarkoitat Suomen kohtaloa Vladimir Putinin ja Donald Trumpin suunnitelmissa? kysyin.

Tom sipaisi kevyesti viinilasistaan, ja otti sitten hyvin vakavan ilmeen.

– Olet varmaan selvillä siitä, että takavuosina Trumpilla oli venäläisyhteyksiä ja että hän myös vieraili itänaapuris-
sanne?

– Omalla tiedustelullamme ei ole niistä ajoista arkistoja, mutta olen ahminut tapahtumista kaiken mahdollisen kirjallisuuden, selitin.

– Sitten ymmärrät, mistä puhun, Tom hymähti.

– Tarkoitatko, että venäläisillä on hallussaan jotakin, jolla he voivat kiristää Trumpia? Okei, saattaa olla, mutta miksi tiedot on pidetty piilossa? Niillä olisi ollut käyttöä jo monta vuotta sitten, yritin aranoisesta ihmetellä.

– Trump oli ensi kertaa presidenttinä 2017–2021, Venäjä hyökkäsi Ukrainaan 2022. Jos arkaluontoista materiaalia on, intressi kaivaa se esiin on vasta nyt, kun Ukrainan sota ei ole mennyt Venäjän toivomalla tavalla. Trump on sanonut aikovansa tehdä Venäjän ja Ukrainan välille rauhan. Hyvä, mutta millainen rauhasta tulee? Tom kysyi.

– Venäjä hyväksyy vain sellaiset ehdot, joka tekee Ukrainasta jälleen heidän alusmaansa, vastasin.

– Eurooppa on Yhdysvaltojen lähes ainoa kilpailija läntisessä hyvinvoinnissa. Trump haluaa painaa maanosamme niin alas kuin suinkin ja nostaa sitä kautta Amerikkaa. Venäjä on hänelle keppihevonen, jolla Eurooppaa lyödään. Mutta pitää muistaa, että monelle Trumpin puoluetoverille Venäjä edustaa edelleen kommunismia. Veljeily sellaisen

maan kanssa ei poliittisesti ole yksinkertainen juttu. Putin saattaa tarvita jotakin, millä kiristää. Jotakin todella kovaa. FSB:llä voi olla Trumpista joku täydellisen rasvainen nauha, Tom naurahti.

– Minusta tuntuu, että Trumpiin ei tartu tuon kaltainen loka enää millään tavalla, sanoin varovasti.

Tom kohensi asentoaan, pyysi tarjoilijan paikalle ja tilasi kaksi portviiniä. Itse olisin mieluummin juonut oluen, mutta ymmärsin, että nyt ei oltu kotikaupunkini Kotkan Sportti Pubissa vaan Wienin Café Mozartissa.

– Muistako valtakunnansyyttäjä Juri Skuratovin tapauksen? Tom kysyi tarjoilijan tuotua juomat.

– Video, jossa hän muhinoi kahden prostituoidun kanssa?

– Juuri niin. Nauha, jolla vallanpitäjien kimppuun käynyt Juri Skuratov tuhottiin, oli vuosia vanha. Se kaivettiin esiin ja tuotiin julkisuuteen vasta sitten, kun hätä oli suurin.

– Tarkoitat, että FSB ei vielä ole paljastanut Trumpin suhteen alkuunkaan kaikkia valttikorttejaan?

– Sitä juuri, ja minkälaiset maat ovat Ukrainan mahdollisen rauhan jälkeen vaaravyöhykkeessä? Tom kysyi.

– Suomi ainakin, huokaisin.

– Trump ja Putin haaveilevat maailmasta, jota hallitsee muutama suuri ydinasevaltio. Pienemmät maat eivät olisi perinteisessä mielessä itsenäisiä. Niiden kohtalona olisi kuulua jonkun mahtimaan etupiiriin, Tom hahmotteli.

– Me olimme Venäjän autonominen osa, Suomen suuri-ruhtinaskunta vuoteen 1917, kerroin.

– Tiedän, ja jotakin sellaista Vladimir Putin saattaa miettiä myös vuonna 2025 teidän kohdallenne, Tom muistutti.

– Onneksi Suomi ei kuitenkaan ole ensisijainen mielenkiinnon kohde, mainitsin.

– Ei ehkä, mutta aivan varmaa on, että Venäjän tiedusteluviranomaiset tulevat kohdistamaan Suomeen ja Baltian maihin monenlaista häirintää. Se asettaa työllesi korkeat vaatimukset, Henrik.

– Uskon, sanoin hieman pelonsekaisin tuntein.

– Ronald Reagan luuli vielä presidenttinä, että Eurooppa on liittovaltio. Donald Trumpin yleissivistys ja historian tuntemus tuskin on edes Reaganin luokkaa. On aivan mahdollista, että hän tekee Putinin kanssa diilin siitä huolimatta, että Venäjä syö Yhdysvaltojen pahimman kilpakumppanin, Kiinan, kädestä. Minä olen saanut oppini suurvaltapolitiikasta kylmän sodan aikana. Nykymeno ei sovi siihen logiikkaan enää millään tavalla.

En osannut sanoa mitään. Halusiko Tom kertoa rivien välissä, että hän on astumassa sivuun virkauraltaan? Se ei kuulostanut mukavalta. Hän oli nauttinut tehtävässään sekä Tony Blairin että Boris Johnsonin luottamusta, ja minulle hän oli oiva oppi-isä.

– Huomasin ansioluettelostasi, että olit edellisen hallituksen aikana pääministerin valtiosihteeri, hieno virka. Minä olen palvellut Majesteettia yli neljäkymmentä vuotta, mutta yhtä korkeisiin tehtäviin en ole yltänyt, Tom sanoi ja vaihtoi puheenaihetta.

Olin havaitsevani kokeneen kollegani äänensävyssä pienen kateuden vivahteen.

– Oletko muuten aidosti sosialisti vai esitätkö vain selaista? Tom jatkoi virne suupielessään.

En halunnut selittää olevani tannerilainen demari, en

sosialisti. Keskustelukumppani tuskin sellaista ymmärtäisi. Britanniassa korkeat virkamiehet tulivat edelleen varakkaista perheistä ja hienoista yksityiskouluista sekä äänestivät konservatiiveja. Kun Tom oli viitannut ansioluettelooni, hän oli varmaan huomannut myös, että olin suomalaisen lukion sijasta opiskellut erityislahjakkuuksille tarkoitetussa Atlantic Collegessa Walesissa. Saattoi olla, että hän rinnasti kouluni Etoniin. Minulle se ajanjakso oli avannut kokonaan uuden maailman, sellaisen josta kotkalainen orpopoika ei ollut aiemmin tiennyt yhtään mitään, mutta joka brittiläisen yläluokan kasvatille oli arkipäivää.

– Suomen SDP on aika lailla erilainen kuin teidän labourinne, tyydyin vastaamaan Tomin leikkimieliseen kysymykseen.

Emme olleet vakavan keskustelun lomassa puhuneet jalkapallosta sanaakaan. Mielessäni pyöri kysymys Liverpoolin uudesta valmentajasta, hollantilaisesta Arne Slotista. Luovuin ajatuksesta. Tom olisi saattanut ajatella, että halusin kääntää puukkoa haavassa. Uuden valmentajan alku Merseysidella oli ollut täydellinen menestys, Liverpool oli sarjan kärjessä. Onneksi myös Chelsea menestyi kohtuullisesti. Kovin suurta kiistaa emme Valioliigasta saisi.

Oli aika poistua lentokentälle. Hyppäsimme Ison-Britannian Wienin suurlähetystön autoon. Hiljaisena kumpikin taisi miettiä, että maailma oli menossa suuntaan, jota oli mahdotonta ennustaa.

1. LUKU

Lauri Havas soitti Kaivopuistossa sijaitsevan jugendtalon ovikelloa. Hän oli myöhässä tapaamisesta, jossa koolla olivat melkein kaikki Suomen suurimpien rakennusliikkeiden omistajat. Muu joukko oli ehtinyt jo levittäytyä isäntänä toimivan Voitto Siimeksen valtaisan asunnon olohuoneen upottaviin laikanlinnoin, pyöritteli kädessään viskigrogia ja kuunteli kiinnostuneen näköisenä emeritusprofessori Mauriz Koveroa.

Havas huomasi vapaana olevan Aalto-tuolin, istahti alas ja antoi katseensa kiertää. Huomio kiinnittyi suureen avotakkaan ja seinillä riippuviin tauluihin, jotka taatusti olivat jo edelliseltä vuosisadalta. Kookkaan tammikaapin päälle oli aseteltu lukuisa määrä kauniita lasiesineitä. Tunnelma huokui arvokkuutta.

Kovero oli nykytiedemiesten joukossa outo lintu. Hän oli russofili, elitistinen snobi, joka vihasi Amerikkaa, Natoa ja englannin kieltä. Itse hän puhui sujuvaa ranskaa ja venäjää, ja oli kirjoittanut itänaapurin historiasta monta arvostettua teosta.

– Olemme tehneet suuren virheen liittymällä Natoon.

Olisi pitänyt ymmärtää, että Venäjä tulee voittamaan Ukrainan sodan ennemmin tai myöhemmin. Mikä maa on seuraava kohde? Suomi tietenkin. Kohtalomme olisi ollut vältettävissä pitämällä yllä entistä ulkopoliittikkaa. Hylkäsimme linjan, jota saattoi nimittää inhorealiseksi, mutta se toimi. Toi rauhaa, työtä ja toimeentuloa. Ja entä, kun koittaa uusi aika. Muistaako Venäjä meidät ikkunoihin kiviä viskelevänä pikkupoikana vai naapurina, joka on vaikeinakin aikoina osannut pitää päänsä kylmänä? Kovero lopetti ja sai aplodit.

Havas ei ollut varma, johtuiko kättentaputus samanimielisyydestä vai vain siitä, että kuulijajoukko oli tottunut olemaan kohtelias.

Voitto Siimes veti Koveron hetkeksi sivuun, mitä ilmeisemmin maksaakseen esiintymispalkkion. Sitten vieras poistui. Keskustelu aiheesta haluttiin käydä niin, että mielipiteitä vaihtamassa oli vain rakennusmaailman eräänlainen sisäpiiri. Ensimmäisen puheenvuoron pyysi yllättäen nuori mies, jota Havas ei tuntenut.

– Professori puhui järkeä. Unkari on EU:n jäsen, ja aika lailla pahan pojan maineessa. Mutta Orban ei välitä, vaan noukkii rusinat pullasta. Koirat haukkuu, karavaani kulkee, vai kuinka sitä sanotaan. Ei Suomi tietenkään voi ruveta uudeksi Unkariksi, ja Nato on meidän turvamme, mutta jos Putin tarjoaa jonkinasteista sovinnon kättä, siihen ei kannata sylkäistä. Tarkoitan tilannetta, jossa Venäjän markkina avautuisi uudelleen suomalaisille rakentajille.

Samassa Havas muisti, kuka puhuja oli. Hän oli betoni-elementtejä valmistavan perheyhtiö Betoni-Sokka Oy:n nuorin vesa. Yhtiöstä oli ollut edellisellä viikolla artikkeli Kauppalehdessä. Firmalla kerrottiin olevan pahoja maksu-

häiriöitä, ja osa alihankkijoista suostui toimittamaan tavaraa vain käteismaksulla.

Puheenvuoron otti tilaisuuden nestori. Havas ei ollut aivan varma, oliko mies ollut mukana bisneksessä jo Urho Kekkosen aikana. Ehkä ei sentään, mutta taatusti herraseurue saisi kuulla pitkän jorinan siitä, kuinka ennen kauppapolitiikkaa tehtiin sotkematta sitä ideologisiin kysymyksiin. Bisnes oli pelkkää bisnestä. Mutta eihän se niin ollut, Havas mietti. Neuvostoliitto oli pitänyt Suomen porvarit tyytyväisenä viisivuotisilla runkosopimuksilla. Myöhemmässä tarkastelussa sopimuspolitiikka oli ollut suuri virhe. Suomalaiset olivat ehtineet oppia, että laadulla ei ollut väliä. Savossa oli pukutehtailijoita, jotka olivat vaurastuneet pelkästään toimittamalla Neuvostoliittoon valtavia määriä tummanharmaata teryleenipukua kokoa 56.

Havas oli väärässä. Iäkäs mies ei palannut menneeseen vaan mietti Suomen tulevaisuutta.

– Suomi ei nouse pelkillä säästöillä, pitää olla kasvua. Mutta onko sitä, jos raja Venäjälle on ikuisesti kiinni? Me tarvitsemme rajuja uudistuksia ja myös yhteiskuntarauhaa. Seuraavien eduskuntavaalien jälkeen pitää muodostaa sinipunahallitus. Kummankin puolueen pitää silti osata tinkiä ikivanhoista perusperiaatteistaan. Muutoin maa jakautuu taas poliittisesti kahtia, eikä seurauksena ole kuin valtava määrä riitoja.

Puheenvuoro sai osakseen ymmärtäviä nyökkäyksiä.

Seuraavaksi ääneen pääsi Havaksen vävy, Rainer Sarkki.

Rainer Sarkista oli tullut Havas-yhtymän yksi omistajista, kun hänen vaimonsa, Lauri Havaksen tytär Niina, oli kuollut auto-onnettomuudessa. Havakselle ja sukuun

kuulumattomille kolmelle muulle omistajalle oli tullut täytenä yllätyksenä, että Rainerilla ja Ninalla ei ollut avioehtoa. Tai sellainen oli alun perin ollut, myös osakas-sopimus oli sitä edellyttänyt, mutta parin vuoden naimisissa olon jälkeen pariskunta oli purkanut ehdon, ja salannut sen Havas-yhtymän pitkäaikaisilta omistajilta.

Koska Niinalla ja Rainerilla ei ollut lapsia, Rainer oli perinyt vaimonsa, ja kaksi kuukautta sitten hänen oli onnistunut ostaa yhtiön pienosakkaan kuolinpesästä kuuden prosentin osuus. Sarkista oli tullut kaupan myötä enemistöomistaja ja hallituksen puheenjohtaja. Yhtiössä olivat mukana myös pienen osuuden omistava Lauri Havaksen vaimo Marjatta ja rakennusmestarienoltaan osakkeet perinyt Kasper Stolt.

– Olen samaa mieltä kuin alustuspuheenvuoron pitänyt professori Kovero. En puutu politiikkaan, mutta ainakin rakentamisen toimialalla vanha suhde Neuvostoliittoon ja Venäjään oli edullinen. Uskon myös siihen, että Ukraina ei tule rauhaa ilman, että pakotteet poistuvat. Ainakin sen Venäjä voi rauhansopimuksessa kiristää. Siinä tilanteessa meidän on oltava ennakkoluulottomia ja yritettävä palata vanhaan. Jos koko muu Eurooppa ryntää takaisin Venäjälle jatkamaan liiketoimia, pitääkö Suomi edelleen yllä jääkylmää suhdettaan itänaapuriin? Se olisi täysin järjetöntä.

Sarkin puheenvuoro sai Lauri Havaksen miettelikäiksi. Hän tiesi, että Rainerilla oli vasemmistoradikaali tausta, mutta mentyyään Niinan kanssa naimisiin hän oli appiukolleen vakuuttanut olevansa nykyisin markkinatalouden puolustaja. Hän elätti itsensä tekemällä yhden miehen firmassaan osakekauppaa.

Keskustelu alkoi aaltoilla ja päättyi sekavissa tunnelmissa. Lauri Havas ei osallistunut mielipiteiden vaihtoon vaan mietti omaa yritystään.

Pois lähtiessä hänen seuraansa liittyi Havas-yhtymän osakas Kari Karjala. Karjala ei ollut käytännön rakentaja. Hän oli aloittanut uransa idänkauppaan erikoistuneen firman lakimiehenä. Liikemaailma oli kuitenkin vienyt menessään, ja lakikoukeroiden pohdinta oli jäänyt nuoremmille juristeille.

– Haistan ongelmia, Karjala aloitti.

– Mitä tarkoitat? Havas kysyi.

– Rainer ei taida välitä tippaakaan siitä, että meille muille osakkaille Havas-yhtymä on elämäntyö, ei mikään firma firmojen joukossa, levottoman oloinen Karjala saarnasi.

Havas poti samaa tuskaa firman tulevaisuudesta kuin yhtiökumppaninsa mutta oli tyytyväinen, kun heidän tiensä erosivat Valtioneuvoston linnan kohdalla. Havaksella oli matkaa kotiinsa Tunturikadulle, mutta hän käveli sen mielellään.

Töölö oli Havaksen suosikkikaupunginosa, tyylikäs mutta ei liian herraskainen. Taiteilijoiden, näyttelijöiden ja parin kulttuurikapakan myötä tuli myös palanen boheemisuutta.

Keskiössä oli Eduskuntatalo. Havas vieraili usein talon kirjastossa lukemassa lehtiä. Lukuvalikoima oli laaja ja tunnelma rauhoittava. Moni töölöläinen ei tainnut edes tietää, että kirjasto oli auki kaikelle kansalle. Havasta huvitti, kun Museokadulla vastaan astellut tutun näköinen kansanedustaja nyökkäsi hänelle, vaikka he eivät taatusti olleet koskaan tavanneet toisiaan. Poliitiikassa piti olla sosiaalinen.

Hän työnsi avaimensa kotioven lukkoon varovaisesti, jotta ei olisi herättänyt vaimoaan. Yritys saapua kotiin hissun kissun oli turhaa. Marjatta oli hereillä. Hän istui mieli-tuolissaan olohuoneen ikkunan edessä ja tuijotti ikkunasta vastapäisen jugendtalon seinää.

KREMLIN KOURA KUROTAA VUOSIKYMMENTEN YLI

Suojelupoliisin päällikkö Henrik Hamilo joutuu mukaan kansainväliseen selkkaukseen, jossa pelinappuloina ovat Britannian entinen ulkomaankauppaministeri ja venäläiset huumekurjurit.

Brittiministeri saapuu Turkuun ex-kollegansa perhejuhlaan, joka saa hätkähdyttävän käänteeseen, kun ministeri katoaa. Tapahtumat kietoutuvat vyyhdiksi, johon liittyy korkean tason poliittinen kriisi, panttivankidraama ja murha perheyhtiössä.

Suojelupoliisin päällikkö Henrik Hamilo on tapahtumien keskipisteessä, ja hän oppii kouriintuntuvasti, mitä käsite venäläinen sopimus tarkoittaa. Henrikin suhde toimittaja Lotta Simulaan on uudessa vaiheessa. Myös Lotta pääsee työnsä kautta mukaan vauhdikkaisiin tapahtumiin.

9 789528 503125

KL 84.2
ISBN 978-952-850-312-5

www.docendo.fi

**CRIME
TIME**